A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2020. szeptember 3.*

„Előzetes döntéshozatal – Hulladékok – Szállítás – 1013/2006/EK rendelet – Előzetes írásbeli bejelentési és hozzájárulási eljáráshoz kötött hulladékok – Az 1. cikk (3) bekezdése – Engedélyezésre vonatkozó követelmények hatálya alá tartozó szállítások – 2008/98/EK irányelv – Az 5. cikk (1) bekezdése – A »melléktermékek« fogalma – 1069/2009/EK rendelet – A 3. cikk 1. pontja – Az »állati melléktermékek« fogalma – Állati melléktermékekből és egyéb anyagokból álló keverékek szállítása”

A C-21/19–C-23/19. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott három előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyeket a Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Arnhem-Leeuwardeni fellebbviteli bíróság, Hollandia) a Bírósághoz 2019. január 15-én érkezett, 2018. december 19-i határozataival terjesztett elő az

XN (C-21/19),

YO (C-22/19),

P. F. Kamstra Recycling BV (C-23/19)

ellen folytatott,

az **Openbaar Ministerie**

részvételével folyamatban lévő büntetőeljárásokban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök, I. Jarukaitis, Juhász E., M. Ilešič és C. Lycourgos (előadó) bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. december 4-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– XN, YO és a P. F. Kamstra Recycling BV képviseletében J. J. E. Stassen és R. Laan advocaten,

– az Openbaar Ministerie képviseletében A. C. L. van Holland, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: holland.

– a holland kormány képviseletében M. K. Bulterman, C. S. Schillemans és H. S. Gijzen, meghatalmazotti minőségben,

– a francia kormány képviseletében J. Traband, D. Colas, A.-L. Desjonquères és C. Mosser, meghatalmazotti minőségben,

– az osztrák kormány képviseletében J. Schmoll és G. Hesse, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében W. Farrell, F. Thiran és L. Haasbeek, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2020. március 19-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek a 2012. február 16-i 135/2012/EU bizottsági rendelettel (HL 2012. L 46., 30. o.) módosított, a hulladékszállításról szóló, 2006. június 14-i 1013/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2006. L 190., 1. o.; a továbbiakban: 1013/2006 rendelet) 1. cikke (3) bekezdése d) pontjának, a hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. november 19-i 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 312., 3. o.) 5. cikke (1) bekezdésének, valamint a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról és az 1774/2002/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. október 21-i 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (az állati melléktermékekről szóló rendelet) (HL 2009. L 300., 1. o.) értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmeket az XN-nel, YO-val és a P. F. Kamstra Recyclinggel szemben, állati melléktermékekből és egyéb anyagokból álló keverékeknek Hollandiából Németországba történő szállítása tárgyában indított büntetőeljárások keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az 1013/2006 rendelet

3 Az 1013/2006 rendelet 1. cikkének (1)–(3) bekezdése így rendelkezik:

„(1) E rendelet meghatározza a hulladékszállítással kapcsolatos eljárásokat és ellenőrzési rendszereket, a szállítás kiindulási pontjától, rendeltetési helyétől és útvonalától, a szállított hulladék típusától és a célállomáson a hulladék kezelésének típusától függően.

(2) Ezt a rendeletet az alábbi hulladékszállításokra kell alkalmazni:

a) a tagállamok közötti szállítás, amely Közösségen belül […] történik;

[…]

(3) Az alábbiak nem tartoznak e rendelet hatálya alá:

[…]

d) azok a hulladékszállítások, amelyekre [a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre vonatkozó egészségügyi előírások megállapításáról szóló, 2002. október 3-i] 1774/2002/EK [európai parlamenti és tanácsi] rendelet [(HL 2002. L 273., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 37. kötet, 92. o.)] engedélyezésre vonatkozó követelményei vonatkoznak;

[…]”

4 Az 1013/2006 rendelet 2. cikke így rendelkezik:

„E rendelet alkalmazásában:

1. »hulladék«: [a hulladékokról szóló, 2006. április 5-i] 2006/12/EK [európai parlamenti és tanácsi] irányelv [HL 2006. L 114., 9. o.] 1. cikke (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott hulladék”;

[…]

34. »szállítás«: a hulladék hasznosítás vagy ártalmatlanítás céljából történő fuvarozása, amelyet az alábbi területekre terveznek, vagy azokon történik:
a) két ország között; […]

[…]”

A 2008/98 irányelv

5 A 2008/98 irányelv 2. cikkének (2) bekezdése ekként rendelkezik:

„Az alábbiak nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá, amennyiben ezekre más közösségi jogszabályok vonatkoznak:

[…]

b) az [1774/2002] rendelet hatálya alá tartozó állati melléktermékek, beleértve a feldolgozott termékeket, az elégetésre, a hulladéklerakásra vagy a biogáz- vagy komposztálóüzemben történő felhasználásra szánt termékek kivételével;

[…]”

6 Ezen irányelv „Fogalommeghatározások” című 3. cikke az alábbiakat írja elő:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

1. »hulladék«: olyan anyag vagy tárgy, amelytől birtokosa megválik, megválni szándékozik vagy megválni köteles;

[…]”

7 Az említett irányelv „Melléktermékek” címet viselő 5. cikke értelmében:

„(1) Valamely anyagot vagy tárgyat – amely olyan előállítási folyamat során keletkezik, amelynek elsődleges célja nem ezen termék előállítása – csak akkor lehet nem a 3. cikk 1. pontjában említett hulladéknak, hanem melléktermléknek tekinteni, ha az alábbi feltételek teljesülnek:

a) az anyag vagy a tárgy további felhasználása biztosított;

b) az anyag vagy a tárgy további, a szokásos ipari gyakorlattól eltérő feldolgozás nélkül, közvetlenül felhasználható;

c) az anyagot vagy tárgyat valamely előállítási folyamat szerves részeként állítják elő; valamint

d) a további használat jogszerű, azaz a konkrét használat tekintetében az anyag vagy a tárgy megfelel a termék adott használatára, valamint a környezet- és az egészségvédelemre vonatkozó összes követelménynek, és nincsenek a környezetet és az emberi egészséget általánosan károsító hatásai.

[…]”

Az állati melléktermékekre vonatkozó szabályozás

– Az 1774/2002 rendelet

8 Az 1774/2002 rendelet „Fogalommeghatározások” című 2. cikke így rendelkezett:

„(1) E rendelet alkalmazásában:

a) »állati melléktermékek«: a 4., 5. és 6. cikkben említett, nem emberi fogyasztásra szánt állatok teljes teste vagy annak részei vagy állati eredetű termékek, beleértve a petesejteket, embriókat és spermát is;

[…]

d) »3. kategóriába tartozó anyag«: a 6. cikkben említett állati melléktermékek;

[…]”

9 E rendelet „3. kategóriába tartozó anyagok” című 6. cikke kimondta, hogy „[a] 3. kategóriába tartozó anyagok közé az alábbiakban leírt állati melléktermékek vagy az ilyen melléktermékeket tartalmazó anyagok tartoznak”. A „vagy az ilyen melléktermékeket tartalmazó anyagok” kifejezést az említett rendelet az 1. és 2. kategóriába tartozó anyagok meghatározása során 4. és 5. cikkében ugyancsak használta.

10 Az 1774/2002 rendelet „Állati melléktermékek és feldolgozott termékek más tagállamokba történő szállítása” címet viselő 8. cikke (2) bekezdésében akként rendelkezett, hogy a rendeltetési hely szerinti tagállam előzetesen engedélyezi az 1. kategóriába tartozó anyagok, a 2. kategóriába tartozó anyagok, az 1. vagy 2. kategóriába tartozó anyagokból származó feldolgozott termékek és a feldolgozott állati fehérje átvételét. E 8. cikk (3) bekezdése előírta, hogy az állati eredetű melléktermékeket és a (2) bekezdésben említett feldolgozott termékeket kereskedelmi okmány vagy – amennyiben azt e rendelet előírja – egészségügyi bizonyítvány kíséri, és azt közvetlenül a rendeltetési hely szerinti üzemig szállítják, amelyet ugyenezen rendelettel összhangban engedélyeztek.

– *Az 1069/2009 rendelet*

11 Az 1069/2009 rendelet (5), (6), (57) és (58) preambulumbekezdése az alábbiakat mondja ki:

„(5) Az állati melléktermék gyűjtésével, szállításával, kezelésével, megmunkálásával, átdolgozásával, feldolgozásával, tárolásával, forgalomba hozatalával, értékesítésével, ártalmatlanításával és felhasználásával kapcsolatos közösségi egészségügyi szabályokat következetes és átfogó keretben kell meghatározni.

(6) Ezeknek az általános szabályoknak arányban kell állniuk azokkal a köz- vagy állategészségügyi kockázatokkal, amelyek az állati melléktermékek üzemeltetők általi kezelése során a feldolgozási lánc különböző szakaszaiban az összegyűjtéstől a felhasználásig vagy ártalmatlanításig fennállnak. A szabályok meghozatalakor tekintetbe kell venni az e műveletek végrehajtása alatt fennálló környezeti kockázatokat is. A közösségi jogi keretnek adott esetben tartalmaznia kell az állati melléktermékek forgalomba hozatalára, ezen belül Közösségen belüli kereskedelemére és behozatalára vonatkozó egészségügyi szabályokat is.

[…]

(57) A közösségi jogszabályok közötti egységesség biztosítására egyértelműen meg kell határozni az e rendeletben meghatározott szabályok és a hulladékra vonatkozó közösségi jogszabályok között fennálló kapcsolatot. […]

(58) Ezenfelül biztosítani kell, hogy a hulladékjegyzéknek a hulladékokról szóló 75/442/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében történő meghatározásáról szóló 94/3/EK határozat, valamint a veszélyes hulladékok jegyzékének a veszélyes hulladékokról szóló 91/689/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (4) bekezdése értelmében történő meghatározásáról szóló 94/904/EK tanácsi határozat felváltásáról szóló, 2000. május 3-i 2000/532/EK bizottsági határozatban [HL 2000. L 226., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 5. kötet, 151. o.) felsorolt veszélyes hulladékokkal szennyezett vagy kevert állati melléktermékek tagállamok között történő be-, illetve kivitelét, valamint szállítását az [1013/2006] rendelettel összhangban végezzék. […]”

12 Az 1069/2009 rendelet 1. cikke előírja:

„Ez a rendelet köz- és állategészségügyi szabályokat állapít meg az állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre az ezekhez a termékekhez kapcsolódó köz- és állategészségügyi kockázatok megelőzése és minimális mértékűre csökkentése, valamint különösen az élelmiszer- és takarmánylánc biztonságának védelme érdekében”.

13 E rendelet 3. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„E rendelet alkalmazásában:

1. »állati melléktermékek«: állatok teljes teste vagy testrészei, állati eredetű termékek, vagy más, állatokból nyert termékek, amelyeket nem emberi fogyasztásra szántak, beleértve a petesejteket, embriókat és a spermát is;

[…]

27. »hulladék«: a [2008/98] irányelv 3. cikkének 1. pontjában meghatározott hulladék”.

14 Az említett rendelet „Az állati melléktermékek és az azokból származó termékek kategorizálása” című 7. cikke (1) bekezdésében így rendelkezik:

„Az állati melléktermékeket a 8., 9., és 10. cikkben foglalt listákkal összhangban specifikus kategóriákba kell csoportosítani, amelyek tükrözik az említett állati melléktermékek jelentette köz- és állategészségügyi kockázatok mértékét.”

15 Az 1069/2009 rendelet 12–14. cikkének rendelkezései többek között azokat a feltételeket írják elő, amelyek mellett az 1., 2. és 3. kategóriába tartozó anyagokat, amennyiben hulladéknak minősülnek, égetés útján kell ártalmatlanítani és hasznosítani.

16 E rendelet „Behozatal és tranzitforgalom” című 41. cikke (2) bekezdésében így rendelkezik:

„Az (1) bekezdéstől eltérve a behozatal és tranzitforgalom:

[…]

b) azon állati melléktermékek vagy belőlük származó termékek esetében, amelyek a [2000/532] határozattal összhangban veszélyes hulladéknak minősülő anyagokkal keveredtek vagy szennyeződtek, kizárólag az [1013/2006] rendelet követelményeinek betartása mellett mehet végbe;

[…]”

17 Az 1069/2009 rendelet „Kivitel” című 43. cikke az (5) bekezdésében így rendelkezik:

„Az (3) és (4) bekezdéstől eltérve a kivitel:

[…]

b) azon állati melléktermékek vagy az azokból származó termékek esetében, amelyek a [2000/532] határozattal összhangban veszélyes hulladéknak minősülő anyagokkal keveredtek vagy szennyeződtek, kizárólag az [1013/2006] rendelet követelményeinek betartása mellett mehet végbe.”

18 Az 1069/2009 rendelet „A más tagállamba történő szállítás ellenőrzése” című 48. cikke értelmében:

„(1) Ha az üzemeltető 1. kategóriába tartozó anyagokat, 2. kategóriába tartozó anyagokat, és az 1. kategóriába vagy a 2. kategóriába tartozó állati anyagokból nyert hús- és csontlisztet vagy állati zsiradékot kíván egy másik tagállamba szállítani, tájékoztatja a származás helye szerinti és a rendeltetési hely szerinti tagállam illetékes hatóságát.

A rendeltetési hely szerinti tagállam illetékes hatósága az üzemeltető kérelmének beérkezésekor meghatározott határidőn belül dönt a következőkről:

a) a szállítmány fogadásának elutasítása;

b) a szállítmány feltétel nélküli fogadása; vagy

c) a szállítmány fogadása az alábbi feltételek mellett:
   i. ha az állati melléktermékekből származó terméket nem vetették alá nyomással történő sterilizálásnak, alá kell vetni e kezelésnek; vagy

ii. az állati melléktermékeknek vagy az azokból származó termékeknek meg kell felelniük a szállítmány szállítására vonatkozó minden olyan feltételnek, amely indokolt a köz- és állategészség védelme érdekében annak biztosítása céljából, hogy az állati melléktermékeket és az azokból származó termékeket e rendelettel összhangban kezeljék.

[…]

(6) Az (1)–(5) bekezdéstől eltérve az ott említett állati melléktermékek vagy az azokból származó termékek, amelyek a [2000/532] határozattal összhangban veszélyes hulladéknak minősülő anyagokkal keveredtek vagy szennyeződtek, csak az [1013/2006] rendelet követelményeinek betartása mellett küldhetők más tagállamokba.

[…]”

– A 142/2011/EU rendelet

19 A 2019. június 25-i (EU) 2019/1084 bizottsági végrehajtási rendelettel (HL 2019. L 171, 100. o.) módosított, az 1069/2009 rendelet végrehajtásáról, valamint a 97/78/EK tanácsi irányelvnek az egyes minták és tételek határon történő állategészségügyi ellenőrzése alóli, az irányelv szerinti mentesítése tekintetében történő végrehajtásáról szóló, 2011. február 25-i 142/2011/EU bizottsági rendelet (HL 2011. L 54., 1. o.; helyesbítés: HL 2015. L 1., 13. o.) VIII. mellékletének III. fejezete tartalmazza az 1069/2009 rendeletnek megfelelő, a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékek és az azokból származó termékek Európai Unión belüli szállításához szükséges kereskedelmi okmány mintáját. E dokumentum, amelynek e III. fejezet 4. pontjával összhangban az Unión belüli szállítás során az állati melléktermékeket és az azokból származó termékeket kísérnie kell, az alábbiakat említi az I.31, sz., „Az áru jellege” című rovatra vonatkozó megjegyzésben:

„[…] A következő felsorolásból kiválasztott áru felsorolása: […] nem veszélyes hulladékkal [EURAL-kód] kevert [az állati melléktermék vagy az abból származó termék jellege] […]”

A holland jog

20 A Wet milieubeheer (a környezetvédelemről szóló törvény) 1.1. cikkének (6) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„[…] a [2008/98 irányelv] 5. cikke értelmében melléktermékeknek minősülő alapanyagok, keverékek vagy tárgyak nem minősülnek hulladéknak, ha ezek a melléktermékek megfelelnek a fent említett cikkben meghatározott feltételeknek, és a fent említett cikk és a [2008/98 irányelv] említett cikke alapján elfogadott végrehajtási intézkedésben vagy a miniszter által elfogadott rendeletben e célból meghatározott feltételeknek.”

21 E törvény 10.60. cikkének (2) bekezdése az alábbiakat írja elő:

„Tilos az [1013/2006 rendelet] 2. cikkének 35. pontja [amely az »illegális szállítás« fogalmát határozza meg] szerinti cselekmények végzése.”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

22 Az Openbaar Ministerie (ügyészség, Hollandia) három büntetőeljárás keretében azt rója fel a P. F. Kamstra Recycling BV társaságnak, valamint XN-nak és YO-nak, az e társaság számára munkát végző két természetes személynek (a továbbiakban együtt: vádlottak), hogy 2011. június 10. és 2012. június 19. között anélkül szállítottak Hollandiából Németországba sóléből és állati szövetekből álló

keveréket, zsírhulladékból és sóléből álló keveréket, tisztításból származó iszapból és egyéb (ismeretlen) hulladékokból álló keveréket, tisztításból származó iszapból és (tejtermékekből származó) hulladékból álló keveréket, valamint a folyékony hulladék kezeléséből származó iszapból és fehérjekoncentrátumból álló keveréket, hogy azt az 1013/2006 rendeletnek megfelelően előzetesen bejelentették volna az illetékes hatóságok felé, és/vagy azok engedélyével rendelkeztek volna.

23 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy e keverékek közül legalább egy vagy kettő részben állati melléktermékekből, részben egyéb anyagokból állt, és hogy az állati melléktermékek ebben az esetben az 1069/2009 rendelet 10. cikke értelmében a 3. kategóriába tartozó anyagok. A keverékek rendeltetése az volt, hogy egy biogáz üzemben használják fel őket Németországban.

24 E bíróság megjegyzi, hogy a jelen ügyekben felmerülő kérdés az, hogy a vádiratokban említett keverékek szállítása az 1013/2006 rendelet vagy az 1069/2009 rendelet hatálya alá tartozik-e.

25 E bíróság rámutat, hogy az ügyészség szerint az 1013/2006 rendeletet kell alkalmazni, mivel az említett keverékeket minden esetben „hulladéknak” kell tekinteni. Véleménye szerint azt a kérdést, hogy állati melléktermékről van-e szó, a 2008/98 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében említett feltételek, valamint az „állati melléktermékek” fogalmának az 1069/2009 rendelet 3. cikkének 1. pontjában szereplő meghatározása alapján kell megítélni.

26 A kérdést előterjesztő bíróság hozzáteszi, hogy vádlottak szerint a jelen esetben az 1069/2009 rendeletet kell alkalmazni, nem pedig az 1013/2006 rendeletet, mivel a vádiratokban említett keverékek állati melléktermékek. Amikor ugyanis állati melléktermékről van szó, az 1069/2009 rendelet elsőbbséget élvez az 1013/2006 rendelettel szemben. E tekintetben a vádlottak azon állításukat, amely szerint az érintett keverékek állati melléktermékek, az „állati melléktermékek” fogalmának a korábbi, vagyis az 1774/2002 rendeletben szereplő meghatározására építik. Ez utóbbi rendelet szerint az „állati melléktermékek” fogalma „az állati mellékterméket tartalmazó anyagokat, illetve keverékeket” is magában foglalja.

27 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a vádlottak azt állítják, hogy az 1069/2009 rendelet, noha immár nem írja elő, hogy az állati melléktermékeket tartalmazó anyagokat állati mellékterméknek kell tekinteni, nem kívánta ugyanakkor módosítani az „állati melléktermékeknek” az 1774/2002 rendeletben foglalt meghatározását. Ezen álláspont alátámasztására a vádlottak egy 2016. március 10-i szakvéleményre hivatkoznak, amelyet első fokon a rechtbank Gelderland (gelderlandi bíróság, Hollandia) rendelt el. Így, – az állati melléktermékek és veszélyes hulladékok keverékeinek kivételével – az állati melléktermékekből álló keverékek is az „állati melléktermékek” fogalmának az 1069/2009 rendeletben szereplő meghatározása alá tartoznak, az állati melléktermékek és az egyéb anyagok keveréken belüli arányától függetlenül.

28 Miután a rechtbank Gelderland (gelderlandi bíróság) elfogadta a szakértői jelentésben szereplő véleményt, felmentette a vádlottakat az ellenük felhozott vádak alól. Ekkor az ügyészség e felmentő határozatokkal szemben fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz.

29 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy a vonatkozó jogi háttérből az következik, hogy az 1013/2006 rendelet nem alkalmazható olyan hulladékszállítások tekintetében, amelyek az az 1069/2009 rendelet értelmében az engedélyezésre vonatkozó követelmények rendszerének hatálya alá tartoznak. Az ügyészség álláspontjára tekintettel, amely szerint az olyan anyag, amely nem minősülhet a 2008/98 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében „mellékterméknek”, az 1013/2006 rendelet hatálya alá tartozó „hulladéknak” minősül, a kérdést előterjesztő bíróság mindenekelőtt arra keres választ, hogy a 2008/98 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében szereplő „melléktermékek” fogalom hogyan kapcsolódik az 1069/2009 rendeletben szereplő „állati melléktermékek” fogalomhoz. E bíróság pontosabban azt a kérdést veti fel, hogy egy olyan anyag, amelyet nem lehet ezen irányelv értelmében „mellékterméknek” minősíteni, ettől még „állati mellékterméknek” tekinthető-e ezen rendelet értelmében, és ezért az 1013/2006 rendelet 1. cikkének (3) bekezdése alapján kizárható-e ez utóbbi rendelet hatálya alól.

30 A kérdést előterjesztő bíróság szerint továbbá az 1013/2006 rendelet 1. cikke (3) bekezdésének d) pontját kell értelmezni annak meghatározásához, hogy hogyan érteendő az, hogy ki vannak zárva e rendelet hatálya alól azon hulladékszállítások, amelyekre az 1069/2009 rendelet engedélyezésre vonatkozó követelményei vonatkoznak. Ezzel összefüggésben az említett bíróság szerint felmerül a kérdés, hogy ez a kizárás vonatkozik-e állati melléktermékek tagállamok közötti szállítására, függetlenül attól, hogy ezen anyagok mely kategóriába tartoznak, vagy csak az 1063/2009 rendelet 48. cikkében szereplő, az e rendelkezés értemében vett „állati melléktermékekre” és „belőlük származó termékekre” korlátozódó anyagok, vagyis az 1. kategóriába tartozó anyagok, a 2. kategóriába tartozó anyagok, az ezen anyagokból nyert bizonyos termékek, valamint 3. kategóriába tartozó anyagokból származó állati fehérje szállítására vonatkozik-e ez a kizárás.

31 Végül, a kérdést előterjesztő bíróságban felmerül, hogy az 1013/2006 rendelet 1. cikke (3) bekezdésének d) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy e rendelkezés az állati melléktermékek és más anyagok keverékeinek szállításaira is vonatkozik, és ha igen, jelentőséggel bír-e az állati melléktermékek és az egyéb anyagoknak a keveréken belüli aránya.

32 E bíróság szerint e tekintetben meg kell határozni, hogy az „állati melléktermékek” fogalomnak az 1069/2009 rendeletben szereplő meghatározása az 1774/2002 rendeletben szereplő meghatározás alapvető módosítására irányult-e abban az értelemben, hogy az 1069/2009 rendelet értelmében adott mennyiségű anyagok és adott mennyiségű állati melléktermék keveréke e mennyiségek arányától függetlenül többé nem minősíthető „állati melléktermeknek” oly módon, és így ilyen keverék szállítása az 1013/2006 rendelet hatálya alá tartozik. E bíróság kijelenti, hogy ezen, az 1069/2009 rendeletben foglalt meghatározás szó szerinti értelmezése arra a következtetésre vezetne, hogy e rendelet e módosítást kívánta bevezetni, ezzel szemben, a fent említett és szakértői véleményen alapuló érvek alapján ezzel ellentétes következtetés vonható le.

33 E körülmények között a Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Arnhem-Leeuwardeni fellebbviteli bíróság, Hollandia) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Értelemszerűen az 1069/2009 rendelet értelmében vett állati melléktermeknek sem minősül az olyan anyag, amely nem minősül a 2008/98 irányelv értelmében vett melléktermeknek, és ezen anyag ezért az 1013/2006/EK rendelet hatálya alól sincs kizárva ez utóbbi rendelet 1. cikkének (3) bekezdése alapján? Vagy nem kizárt, hogy valamely anyagot magában foglal az »állati melléktermékek« fogalmának az 1069/2009 rendeletben szereplő meghatározása, ha ezen anyag nem felel meg a 2008/98 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése szerinti feltételeknek, és ezen anyag ezért nem feltétlenül tartozik az 1013/2006 rendelet hatálya alá?

2) Mit jelent az az 1013/2006 rendelet 1. cikkének (3) bekezdése értelmében vett hulladékszállítás, amelyre az 1774/2002K rendelet – jelenleg az 1069/2009 rendelet – engedélyezésre vonatkozó követelményei vonatkoznak: állati melléktermékek (valamely tagállamból egy másikba történő) szállítását jelenti-e, anélkül, hogy jelentőséggel bírna, hogy melyik kategóriába tartozik ez az anyag? Vagy az 1069/2009 rendelet 48. cikkében (korábban az 1774/2002 rendelet 8. cikkében) említett anyag szállítását jelenti, amely az említett rendelkezés értelmében vett állati melléktermékekre és az azokból nyert termékekre, tehát az 1. kategóriába tartozó anyagokra, a 2. kategóriába tartozó anyagokra és bizonyos azokból nyert termékekre – többek között a 3. kategóriába tartozó anyagból származó feldolgozott állati fehérjére – korlátozódik?

3) Ha az az 1013/2006 rendelet 1. cikke (3) bekezdésének bevezető fordulata és d) pontja értelmében vett hulladékszállítás, amelyre az 1774/2002 rendelet – jelenleg az 1069/2009 rendelet – engedélyezésre vonatkozó követelményei vonatkoznak, állati melléktermékek (valamely tagállamból egy másikba történő) szállítását jelenti, anélkül, hogy jelentőséggel bírna, hogy melyik kategóriába tartozik ez az anyag, akkor úgy kell-e továbbá értelmezni az 1013/2006 rendelet 1. cikke (3) bekezdésének bevezető fordulatát és d) pontját, hogy az állati melléktermékekből és egyéb

anyagokból álló keverékek szállítására is vonatkozik az, és – amennyiben igen – jelentőséggel bír-e ennek körében az állati melléktermékek és az egyéb anyagok keveréken belüli aránya? Vagy az állati melléktermék megszűnik az állati melléktermékekre vonatkozó 2009. évi rendelet értelmében vett állati melléktermékeknek lenni, és a valamely egyéb anyaggal való összekeveredése miatt az 1013/2006/EK rendelet értelmében vett hulladéknak minősül?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

34 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2008/98 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését és az 1069/2009 rendelet 3. cikkének 1. pontját akként kell-e értelmezni, hogy egy olyan anyag, amely az első rendelkezés értelmében nem minősülhet „melléktermékeknek”, ettől még minősülhet „állati melléktermékeknek” az említett második rendelkezés értelmében.

35 Emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/98 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében valamely anyagot vagy tárgyat – amely olyan előállítási folyamat során keletkezik, amelynek elsődleges célja nem ezen termék előállítása – csak akkor lehet nem a 3. cikk 1. pontjában említett hulladéknak, hanem melléktermékeknek tekinteni, ha teljesülnek az ezen 5. cikk (1) bekezdésének a)-d) pontjában felsorolt feltételek. Ezenkívül, az 1069/2009 rendelet 3. cikkének 1. pontjával összhangban, „állati melléktermékek” az állatok teljes teste vagy testrészei, állati eredetű termékek, vagy más, állatokból nyert termékek, amelyeket nem emberi fogyasztásra szántak, beleértve a petesejteket, embriókat és a spermát is. E két rendelkezésből az következik tehát, amint azt a főtanácsnok kiemelte indítványának 39. pontjában, hogy a „melléktermékeknek” a 2008/98 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében szereplő fogalma és az „állati melléktermékeknek” az 1069/2009 rendelet 3. cikkének 1. pontjában meghatározott fogalma nem egyezik meg, és nem is utal egyik a másikra.

36 Másrészt a 2008/98 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy az e rendelkezés értelmében „melléktermékeknek” minősülő anyag nem tekinthető az ezen irányelv hatálya alá tartozó hulladéknak. Az említett rendelkezés szerint tehát a „melléktermék” és a „hulladék” 2008/98 irányelvben szereplő fogalma egymást kölcsönösen kizáró két fogalom.

37 Ezzel szemben az következik különösen az 1069/2009 rendelet 12–14. cikkéből, amelyek előírják többek között azokat a feltételeket, amelyek között az 1., 2. és 3. kategóriába tartozó állati melléktermékeket, amennyiben hulladéknak minősülnek, égetés útján ártalmatlanítani vagy hasznosítani kell, hogy az e rendelet értelmében vett „állati melléktermékek” minősülhetnek „hulladéknak” a 2008/98 irányelv 3. cikkének 1. pontjában szereplő meghatározás értelmében, amelyre az 1069/2009 rendelet 3. cikkének 27. pontja utal.

38 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/98 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését és az 1069/2009 rendelet 3. cikkének 1. pontját akként kell értelmezni, hogy egy olyan anyag, amely az említett első rendelkezés értelmében nem minősülhet „melléktermékeknek”, ettől még minősülhet „állati melléktermékeknek” az említett második rendelkezés értelmében.

A második kérdésről

39 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy az 1013/2006 rendelet 1. cikke (3) bekezdésének d) pontját akként kell-e értelmezni, hogy e rendelkezés értelmében e rendelet hatálya alól az 1069/2009 rendelet hatálya alá tartozó állati melléktermékek minden szállítása ki van zárva, vagy csak az e rendelet által előírt speciális feltételeknek megfelelő bizonyos szállítások vannak kizárva.

40 Meg kell jegyezni, hogy a Bíróság e kérdésre már válaszolt a 2019. május 23-i ReFood ítéletben (C-634/17, EU:C:2019:443), amelynek kihirdetésére a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztését követően került sor.

41 Ezen ítéletében a Bíróság kimondta, hogy az 1013/2006 rendelet 1. cikke (3) bekezdésének d) pontját akként kell értelmezni, hogy az 1069/2009 rendelet hatálya alá tartozó állati melléktermékek szállítása nem tartozik az 1013/2006 rendelet hatálya alá, azon esetek kivételével, amelyekben az 1069/2009 rendelet kifejezetten előírja az 1013/2006 rendelet alkalmazását.

42 Ezen esetek az 1069/2009 rendelet 41. cikke (2) bekezdésének b) pontjától 43. cikke (5) bekezdésének b) pontjáig említett, illetve a 48. cikkének (6) bekezdésében foglalt esetek, amelyek olyan állati melléktermékekre vonatkoznak, amelyek veszélyes hulladékokkal keveredtek vagy szennyeződtek (lásd ebben az értelemben: 2019. május 23-i ReFood ítélet, C-634/17, EU:C:2019:443, 53–55. pont).

43 A Bíróság megállapította tehát, hogy az 1013/2006 rendelet 1. cikke (3) bekezdésének d) pontját nem lehet akként értelmezni, hogy e rendelkezés értelmében kizárólag az 1069/2009 rendelet 48. cikkének (1) bekezdésében előírt eljárás hatálya alá tartozó állati melléktermékek – azaz az e rendelet 8. és 9. cikke szerinti 1. és a 2. kategóriába tartozó anyagok, valamint az ezen anyagokból származó bizonyos termékek – szállítása nem tartozik e rendelet hatálya alá, az említett rendelet 10. cikke szerinti 3. kategóriába tartozó állati melléktermékek kivételével, amelyek továbbra is az 1013/2006 rendelet hatálya alá tartoznak (lásd ebben az értelemben: 2019. május 23-i ReFood ítélet, C-634/17, EU:C:2019:443, 60. pont).

44 Következésképpen az 1013/2006 rendelet 1. cikke (3) bekezdése d) pontjának értelmezése és ebből következően az 1069/2009 rendelet alkalmazhatósága szempontjából nem bír relevanciával az, hogy az érintett anyag az 1., a 2. vagy a 3. kategóriába tartozik.

45 A fenti megfontolásokra tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1013/2006 rendelet 1. cikke (3) bekezdésének d) pontját akként kell értelmezni, hogy az 1069/2009 rendelet hatálya alá tartozó állati melléktermékek szállítása ki van zárva az 1013/2006 rendelet hatálya alól, azon esetek kivételével, amelyekben az 1069/2009 rendelet kifejezetten előírja az 1013/2006 rendelet alkalmazását.

A harmadik kérdésről

46 Harmadik kérdésével, amelyet a kérdést előterjesztő bíróság által az alapügyben szereplő szállítás tárgyát képező anyagokkal kapcsolatban nyújtott és a jelen ítélet 22. és 23. pontjában összefoglalt információkra figyelemmel kell értelmezni, e bíróság lényegében arra keres választ, hogy az 1013/2006 rendelet 1. cikke (3) bekezdésének d) pontját akként kell-e értelmezni, hogy e rendelkezést alkalmazni kell az 1069/2009 rendelet 10. cikke szerinti 3. kategóriába tartozó állati melléktermékek és egyéb olyan hulladékok keverékeire, amelyek az 1013/2006 rendelet értelmében nem veszélyes hulladékoknak minősülnek, és amennyiben igen, e tekintetben jelentőséggel bír-e az állati melléktermékek keveréken belüli aránya.

47 Amennyiben, amint az a második kérdés vizsgálata keretében említést nyert, az 1013/2006 rendelet 1. cikke (3) bekezdésének d) pontja kizárja e rendelet hatálya alól az 1069/2009 rendelet hatálya alá tartozó állati melléktermékek szállítását, azon esetek kivételével, amelyekben az 1069/2009 rendelet kifejezetten előírja az 1013/2006 rendelet alkalmazását, a harmadik kérdés megválaszolásához azt kell meghatározni, hogy az 1069/2009 rendelet alkalmazható-e állati melléktermékek és nem veszélyes hulladékok keverékeire.

48 Az „állati melléktermékek” 1774/2002 rendelet 2. cikke (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott fogalma, e rendelet 4., 5. és 6. cikkével összefüggésben értelmezve, magában foglal minden, „az ilyen melléktermékeket tartalmazó anyagot”. Ugyanakkor az 1069/2009 rendelet 3. cikkének 1. pontjában, valamint 8., 9. és 10. cikkében – amelyek az 1., a 2., illetve a 3. kategóriába tartozó anyagokra utalnak – szereplő fogalommeghatározások már nem mondják ki kifejezetten, hogy azok „minden, az ilyen melléktermékeket tartalmazó anyagot” magukban foglalnak.

49 Ebből azonban még nem következik, hogy az uniós jogalkotó szándéka az lett volna, hogy az 1069/2009 rendelet által létrehozott rendszer alól kizárja az olyan állati melléktermékeket, amelyek egyéb anyagokkal keveredtek.

50 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy az 1069/2009 rendelet 41. cikke (2) bekezdésének b) pontja és 43. cikke (5) bekezdésének b) pontja azt írja elő, hogy egyrészt a behozatal és a tranzitforgalom, másrészt a kivitel azon állati melléktermékek vagy belőlük származó termékek esetében, amelyek a 2000/532 határozattal összhangban veszélyes hulladéknak minősülő anyagokkal keveredtek vagy szennyeződtek, kizárólag, eltérés útján, az 1013/2006 rendelet követelményeinek betartása mellett mehet végbe.

51 Ehhez hasonlóan az 1069/2009 rendelet 48. cikkének (6) bekezdése pontosítja, hogy e cikk (1)–(5) bekezdésétől eltérve az ott említett állati melléktermékek, vagyis az 1. és 2. kategóriába tartozó anyagok, vagy az azokból származó termékek, amelyek veszélyes hulladéknak minősülő anyagokkal keveredtek vagy szennyeződtek, csak az 1013/2006 rendelet követelményeinek betartása mellett küldhetők más tagállamokba.

52 Márpedig, ha az állati melléktermékek és hulladékok keverékei minden körülmények között ki lennének zárva e rendelet hatálya alól, az állati melléktermékek és veszélyes hulladékok keverékeire vonatkozóan eltérést engedő rendelkezések e rendeletbe való illesztésének nem lenne létjogosultsága.

53 Másodszor azt, hogy az állati melléktermékek és hulladékok keverékei az 1069/2009 rendelet hatálya alá tartoznak, megerősítik – amint azt a főtanácsnok kiemelte indítványának 83. pontjában – a 2019/1084 végrehajtási rendelettel módosított 142/2011 rendelet rendelkezései. Ugyanis, még ha az e végrehajtási rendelettel eszközölt módosítások nem is alkalmazandók az alapügy tényállása tekintetében, rá kell mutatni, hogy a 142/2011 rendelet VIII. mellékletének III. fejezetében immár tartalmazza, összhangban az 1069/2009 rendelettel, a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékek és azokból származó termékek Uniós belüli szállításához használt kereskedelmi okmány mintáját, amely azon termékek között, amelyeket az Unión belüli szállítások során ilyen okmánynak kell kísérnie, kifejezetten megemlíti az állati melléktermékek és nem veszélyes hulladékok keverékeit.

54 Harmadszor, ki kell emelni, hogy, amint arra a főtanácsnok emlékeztetett indítványának 73. és 74. pontjában, az 1069/2009 rendelet előkészítő munkáiból kitűnik, hogy az uniós jogalkotó kifejezetten vizsgálta az állati melléktermékek és nem veszélyes hulladékok keverékének szállítására alkalmazandó rendszer kérdését, és kizárta, hogy e keverékek az e rendelet 41. cikke (2) bekezdésének b) pontjában, 43. cikke (5) bekezdésének b) pontjában és 48. cikkének (6) bekezdésében foglalt eltérést engedő rendelkezések hatálya alá tartozzanak, kizárva ezzel azt is, hogy e hulladékok szállítása az 1013/2006 rendelet rendelkezéseinek hatálya alá tartozzon.

55 Az következik tehát mind az állati melléktermékek és veszélyes hulladékok keverékei tekintetében alkalmazandó eltérést engedő rendszert előíró rendelkezések létéből, mind az 142/2011 rendelet vizsgálatából és az 1069/2009 rendelet keletkezéséből, hogy ezen utóbbi rendeletet alkalmazni kell az állati melléktermékek és nem veszélyes hulladékok szállítása tekintetében.

56 Negyedszer, meg kell jegyezni, hogy e megállapítás alkalmas az 1069/2009 rendelet – e rendelet céljainak fényében értelmezett – rendelkezései hatékony érvényesülésének megőrzésére.

57 Az említett rendelet célja ugyanis egyrészről többek között az állati melléktermékek szállításával kapcsolatos egészségügyi szabályok következetes és átfogó keretben történő meghatározása, amely szabályoknak arányban kell állniuk azokkal az egészségügyi kockázatokkal, amelyek e melléktermékeknek az üzemeltetők általi kezelése során a feldolgozási lánc különböző szakaszaiban az összegyűjtéstől a felhasználásig vagy ártalmatlanításig fennállnak, és amely szabályok figyelembe veszik a különféle műveletekkel kapcsolatos környezeti kockázatokat is. Másrészről, amint az az 1069/2009 rendelet (57) és (58) preambulumbekezdéséből kitűnik, a rendelet célja emellett az, hogy az uniós jogszabályok közötti egységesség biztosítása érdekében az állati melléktermékek két tagállam közötti kivitelét, behozatalát és szállítását illetően egyértelműen meghatározza az e rendeletben meghatározott szabályok és a hulladékra vonatkozó uniós jogszabályok – köztük az 1013/2006 rendelet – között fennálló kapcsolatot (2019. május 23-i ReFood ítélet, C-634/17, EU:C:2019:443, 49. pont).

58 Következésképpen az uniós jogalkotó az 1013/2006 rendelet után elfogadott 1069/2009 rendelettel az állati melléktermékek szállítására alkalmazandó teljes keretszabályozást kívánta létrehozni, az annak hatálya alá tartozó állati melléktermékek szállítását pedig, kifejezett eltérés esetét kivéve, ki akarta vonni az 1013/2006 rendelet alkalmazása alól (2019. május 23-i ReFood ítélet, C-634/17, EU:C:2019:443, 56. pont).

59 Ebből az következik, hogy, amint azt a főtanácsnok kiemelte indítványának 81. pontjában, a jogalkotó szándéka az volt, hogy az 1069/2009 rendelet hatályát az állati melléktermékeknek, köztük e melléktermékek hulladékokkal alkotott keverékének minden szállítására kiterjessze, miközben az állati melléktermékek és veszélyes hulladékok keverékének szállítását az 1013/2006 rendelet speciális rendszerének hatálya alá vonja.

60 Pontosítani szükséges, hogy mivel e tárgyra vonatkozóan az 1013/2006 rendelet és az 1069/2009 rendelet nem nyújt iránymutatást, e rendeleteket úgy kell tekinteni, hogy azok nem írnak elő az állati melléktermékek és nem veszélyes hulladékokban jelen lévő állati melléktermékek arányára vonatkozó minimális küszöbértéket az 1013/2006 rendelet 1. cikke (3) bekezdése d) pontjának és az 1069/2009 rendelet által létrehozott rendszernek az alkalmazásához.

61 E pontosítás ugyanakkor nem érinti az illetékes közigazgatási és igazságszolgáltatási szervek arra vonatkozó kötelezettségét, hogy az 1013/2006 rendelet által létrehozott rendszert alkalmazzák az olyan helyzetekre, amikor konkrét, releváns és egybevágó valószínűsítő körülményekből következik, hogy az érintett piaci szereplő egy szállítmány tárgyát képező hulladékok közé bizonyos mennyiségű állati melléktermékeket is kevert, amelyek jelenléte kizárólag az 1013/2006 rendelet megkerülésének és az 1069/2009 rendelet alkalmazhatósága mesterséges módon történő kiváltásának céljával indokolható.

62 Ilyen esetekben ugyanis, amelyek a visszaélésszerű gyakorlat fennállásának körébe tartoznak, az uniós szabályozás hatékony érvényesülése megőrzésének igénye az 1013/2006 rendelet alkalmazását teszi szükségessé, amely rendelet célja és rendeltetése e körülmények között elsőbbséget élvez az 1069/2009 rendelet céljához és rendeltetéséhez képest.

63 A fenti megfontolások fényében a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1013/2006 rendelet 1. cikke (3) bekezdésének d) pontját akként kell értelmezni, hogy e rendelkezést alkalmazni kell az 1069/2009 rendelet 10. cikke szerinti 3. kategóriába tartozó állati melléktermékek és egyéb olyan hulladékok keverékeire, amelyek az 1013/2006 rendelet értelmében nem veszélyes hulladékoknak minősülnek. Az állati melléktermékek keveréken belüli aránya e tekintetben nem bír jelentőséggel.

A költségekről

64 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

1) **A hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. november 19-i 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkének (1) bekezdését, valamint a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról és az 1774/2002/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. október 21-i 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (állati melléktermékekről szóló rendelet) 3. cikkének 1. pontját akként kell értelmezni, hogy egy olyan anyag, amely az említett első rendelkezés értelmében nem minősülhet „melléktermeknek”, ettől még minősülhet „állati melléktermeknek” az említett második rendelkezés értelmében.**

2) **A 2012. február 16-i 135/2012/EU bizottsági rendelettel módosított, a hulladékszállításról szóló, 2006. június 14-i 1013/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. cikke (3) bekezdésének d) pontját akként kell értelmezni, hogy az 1069/2009 rendelet hatálya alá tartozó állati melléktermékek szállítása ki van zárva a 135/2012 rendelettel módosított 1013/2006 rendelet hatálya alól, azon esetek kivételével, amelyekben az 1069/2009 rendelet kifejezetten előírja a 135/2012 rendelettel módosított 1013/2006 rendelet alkalmazását.**

3) **A 135/2012 rendelettel módosított 1013/2006 rendelet 1. cikke (3) bekezdésének d) pontját akként kell értelmezni, hogy e rendelkezést alkalmazni kell az 1069/2009 rendelet 10. cikke szerinti 3. kategóriába tartozó állati melléktermékek és egyéb olyan hulladékok keverékeire, amelyek a 135/2012 rendelettel módosított 1013/2006 rendelet értelmében nem veszélyes hulladékoknak minősülnek. Az állati melléktermékek keveréken belüli aránya e tekintetben nem bír jelentőséggel.**

Aláírások